

Colecția: **SFINȚI, DUHOVNICI ȘI MĂRTURISITORI ROMÂNI**

Coperta: Stelian BIGAN

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
THEODORESCU, SILVAN

Cuvioasa Parascheva, ocrotitoarea Moldovei și călăuzitoarea
credinței ortodoxe în întreaga Românie a smereniei : docu-drame
și mituri istorice însoțite de consemnări din presă / evocate
de Silvan Theodorescu. - București : Integral, 2018

ISBN 978-606-992-188-3

2

© INTEGRAL, 2018

Editor: Costel POSTOLACHE

Tehnoredactor: Stelian BIGAN

Tiparul executat la Coprint

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări,
fără acordul scris al editorului, este strict interzisă
și se pedepsește conform Legii dreptului de autor.

ISBN 978-606-992-188-3

CUVIOASA PARASCHEVA OCROTITOAREA MOLDOVEI ȘI CĂLĂUZITOAREA CREDINȚEI ORTODOXE ÎN ÎNTREAGA ROMÂNIE A SMERENIEI

Docu-drame și mituri istorice
evocate de Silvan Theodorescu,
însoțite de consemnări din presă

INTEGRAL

Sumar

**„Sfânta Vineri”, unificatoarea
credinței ortodoxe a românilor
prin pilda smereniei / 7**

**O viață în lumina credinței,
dincolo de toate ispitirile lumii / 11**

**Odiseea Sfintelor Moaște și destinul lor românesc.
Devoțiunea unică și marile procesiuni / 21**

**Minunile săvârșite de Sfântă
în marea sa milostivenie / 61**

**Simbolul carității:
o paralelă creștină cu Maica Tereza / 77**

**Acatistul și rugăciunea
Cuvioasei Parascheva / 89**

Acatistul Sfintei Cuvioase Parascheva / 97

Lămuriri bibliografice / 113

„Sfânta Vineri”, unificatoarea credinței ortodoxe a românilor prin pilda smereniei

În fiecare an, la 14 octombrie, Biserica Ortodoxă de pretutindeni prăznuiește pe Cuvioasa Maică Parascheva. În chip deosebit, ea este cinstită în Moldova, întrucât de mai bine de 350 de ani moaștele ei se găsesc la Iași, fiind izvor de binecuvântare și însănătoșire duhovnicească și trupească pentru toți cei care o cheamă în rugăciune să fie mijlocitoare către Preamilostivul Dumnezeu. Dacă Sfânta Muceniță Parascheva, prăznuită la 26 iulie în Calendarul Ortodox, este cunoscută în popor cu numele „Sfânta Vineri”, Cuvioasa Maică Parascheva a fost numită, mai cu seamă în Moldova, „Vinerea Mare”. Ca un simbol al unității Ortodoxiei de pretutindeni, viața de după moarte a Sfintei Parascheva arată că sfințenia ridică din neamul său pe omul ce s-a asemănat cu Dumnezeu, făcându-l lumina

de iubire și apropiere între toți cei care mărturisesc și viază întru aceeași credință. Mărturie despre cinstirea adusă de strămoșii noștri Sfintei Parascheva sunt bisericile ctitorite cu hramul Cuvioasa Parascheva nu numai în Moldova, dar și în Transilvania și în Țara Românească. (www.doxologia.ro)

Cuvioasa Parascheva este o sfântă venerată în Biserica Ortodoxă Română, ocrotitoarea Moldovei. S-a născut la începutul secolului al XI-lea, în satul Epivat, Tracia, nu departe de Constantinopole, din părinți bogați și binecredincioși.

Fratele său, Eftimie, a urmat viața monahală și, după 30 de ani petrecuți la mănăstire, a fost numit Episcop de Madit. Parascheva și-a petrecut copilăria în casa părinților săi, care au învățat-o deprinderile creștine. Se spune că, la vârsta de 10 ani, auzind citindu-se în timpul unei slujbe Evanghelia după Marcu, copila a decis să-și împartă hainele săracilor. Tânără fiind, a fost cerută în căsătorie de mai mulți tineri înstăriți, însă de fiecare dată a refuzat. Dorința cuvioasei era să se retragă în pustie și astfel a plecat de acasă fără să le spună părinților săi. Istoriile arată că tânăra s-a închinat la mănăstirile din Constantinopole, apoi la locurile sfinte de la Ierusalem, după care s-a retras în Pustiul Iordanului.

În anul 1641, moaștele sale au fost aduse la Iași de către domnul Vasile Lupu și așezate în ctitoria sa, Biserica Sfinții Trei Ierarhi. Aducerea moaștelor la Iași a fost un gest de recunoștință din partea patriarhului Constantinopoleului de atunci, Partenie I și a membrilor Sinodului Patriarhiei Ecumenice de la Constantinopole pentru faptul că

Vasile Lupu a plătit toate datoriile Patriarhiei Ecumenice. Începând din anul 1889, moaștele sale au fost mutate în Catedrala Mitropolitană din Iași.

Una dintre primele învățături în limba română despre viața Sfintei o găsim în *Cartea românească de învățătură* a Mitropolitului Varlaam al Moldovei, Iași, 1643.

După trecerea ei la viața veșnică și după minunata descoperire a cinstitelor ei moaște, s-au alcătuit unele scrieri despre scurta ei viață pământească și istoria strămutării moaștelor. Potrivit tradiției, cea mai veche lucrare aghiografică dedicată Sfintei Cuvioase Parascheva a fost scrisă de diaconul Vasilisc, la cererea Patriarhului ecumenic Nicolae al IV-lea Muzelon (1145-1151), pe la mijlocul veacului al XII-lea. Alta a alcătuit marele Patriarh Eftimie al Târnovei, în a doua jumătate a veacului al XIV-lea, care a folosit, ca și alți aghiografi de mai târziu, scrierea diaconului Vasilisc. Mitropolitul Matei al Mirelor, care a trăit la Mănăstirea Dealu, de lângă Târgoviște, a alcătuit, în grecește, o nouă *Viață*, precum și slujba Cuvioasei Parascheva, pe la anul 1605. Câțiva ani mai târziu, viața ei a fost inclusă, de Mitropolitul Varlaam al Moldovei, în Cazania lui, tipărită la Iași în 1643, fără îndoială folosind manuscrise grecești și slavonești, prelucrate după scrierea Patriarhului Eftimie. Nevoințele ei au fost înfățișate pe scurt și de marele Mitropolit Dosoftei al Moldovei în lucrarea sa *Viața și petrecerea sfinților* (4 volume, Iași, 1682-1686), precum și în alte Vieti de sfinți și în edițiile Mineiilor tipărite la noi în țară. Dintre străinii care i-au mai cercetat viața consemnăm pe cunoscutul aghiograf grec Nicodim Aghioritul (1749-1809). Spre sfârșitul secolului al XIX-lea

învăţatul Episcop Melchisedec Ştefănescu al Romanului (1823-1892), a tipărit o lucrare specială, intitulată *Viaţa şi minunile Cuvioasei noastre Parascheva cea nouă şi istoricul sfintelor ei moaşte* (Bucureşti, 1889). Câţiva teologi români din secolul trecut de asemenea s-au ocupat cu viaţa şi sfinţele ei nevoinţe: Pr. Gh. Păvăloiu (1935), Arhim. Varahil Jitaru (1942), D. Stănescu (1938), Pr. M. Țesan (1955), Pr. Scarlat Porcescu, Pr. Prof. Mircea Păcurariu ş.a. (www.doxologia.ro)

Se poate spune că pilda smereniei Prea Cucernicei Parascheva, fiorul mistic insuflat de aceasta credincioşilor din toate provinciile noastre istorice şi devoţiunea pe care i-au arătat-o şi i-o arată credincioşii au contribuit fundamental, chiar dacă informal, la „unificarea” în timp a ortodoxiei române mai cu seamă la nivelul reflecţiei interioare. Slavă Cuvioasei Parascheva!

O viaţă în lumina credinţei, dincolo de toate ispitirile lumii

De copilă, Parascheva simţise fiorul adânc al credinţei. După ce a trecut la al zecelea an, ades ea mergea cu mama sa la biserica Preacuratei Născătoare de Dumnezeu şi a auzit aceste dumnezeieşti binevestiri: „Cel ce voieşte să vină după mine, să se lepede de sine şi să ridice crucea sa şi să urmeze Mie”. Îndată fiind cuprinsă de aceasta şi ieşind din biserică, a întâlnit un biet sărman; ascunzându-se de maica sa şi dezbrăcând hainele strălucite şi luminate ce le purta, le-a dat lui şi ea a îmbrăcat pe ale aceluia, luându-le pe acestea cu oarecare meşteşugire înţeleaptă. După ce a venit acasă şi au văzut-o părinţii într-un astfel de chip, s-au îngrozit şi au bătut-o ca să nu mai facă aşa. Ea însă nu numai de două ori, ci de trei ori şi de multe ori se zice că, dezbrăcând hainele sale, le-a dat săracilor, întru nimic socotind pentru aceasta ocările, îngrozirile şi nesuferitele bătăi

ale părinților. Și acestea, în casa părintească, erau ca niște preîntâmpinări ale roadelor ce, pe urmă, erau să odrăslească în ea și pășiri spre trecerea peste om.

Apoi, fiindcă nu mai putea suferi durerea duhului în suflet, fără știrea părinților și a celor de un sânge cu ea și a mulțimii slugilor, a ajuns la Constantinopole. Aici, gus-tând toate bunătățile cele după Dumnezeu, îndestulându-se de dumnezeieștile și sfințitele biserici și moaștele sfinților și, fiind binecuvântată de sfinții bărbați cei de acolo și întărindu-se cu rugăciunile lor, a ieșit din cetate și a trecut în Calcedon de cealaltă parte și de acolo a venit la Iraclia din Pont, călătorind cu picioarele sale. Iar părinții ei înșiși și prin alții, că nevoia este lesne iscoditoare, mult trudindu-se și locuri din locuri schimbând și cetăți și sate călcând și neaflând-o, s-au întors acasă. Iar preafericita fecioară, venind la Iraclia din Pont și sosind la un oarecare locaș dumnezeiesc al Maicii lui Dumnezeu și intrând în el cu bucurie duhovnicească, s-a așezat pe pământ și l-a udat cu lacrimi. Apoi, s-a sculat și, prin ruga sa umplându-se de har, cinci ani întregi a petrecut în acest sfânt locaș, tot felul de bunătăți săvârșind. Căci întru rugăciunile ei de toată noaptea făcea stări statornice și de diamant, ajunări neîncetate, bătăi de piept, plângere, tânguiri cu lacrimi nestinse, iar culcarea jos pe fața pământului, cine după vrednicie o va povesti; obiceiul smerit, cugetul împăcat, curățenia inimii și plecarea ei spre Dumnezeu, se povestește cu bună știință pe SfantaParascheva.com.

De acestea, destul desfătându-se, a trimis Dumnezeu pe cei ce aveau s-o ducă la Ierusalim; căci această dorință o avea și ruga pe Dumnezeu și pe Maica Lui de aceasta. Deci,

așa pregătită, a ieșit din biserică și ocrotită cu ajutorul de sus, a ajuns la Ierusalim și îndestulându-se de toate cele sfinte și bune ale Ierusalimului, unde și „blândețele picioare ale Mîntuitorului meu Hristos au călcat” și saturându-se și zburând prin pustiul Iordanului ca o pasăre, a nimerit la o viață cinstită de călugărițe pustnice și a intrat aici. Însă, neputând a le da în scris pe toate, cât s-a nevoit aici, prin care pe vrăjmașul diavol până în sfârșit l-a stins, care mai înainte cu ispite multe și de tot felul a năvălit pornindu-se asupra ei, puține oarecare din nevoințele ei spre pomenire se vor adăuga aici. Băutură întrebuița apa de izvor, și de aceasta foarte puțină; trebuința așternutului o împlinea cu o rogojină, iar îmbrăcămintea era o haină și aceasta foarte zdrențăroasă, cântarea pe buze neîncetată, lacrimile de-a pururea; peste toate acestea înflorea dragostea, iar vârful bunătăților, care este smerita cugetare, le cuprindea pe toate acestea. Deci mulți ani răbdând în arătata mănăstire a călugărițelor și nevoindu-se prin foarte multe fapte bune, plinind al 25-lea an al vârstei, a ieșit de aici și a venit la Iope și, intrând într-o corabie, a început a pluti pe calea ce ducea spre casă și a ajuns cu corabia la limanul patriei sale, după ce a suferit multe primejdii ale sfârșămării de corabie în mare. Apoi, pururea pomenita a venit la Constantinopole și, după ce a cercetat dumnezeieștile locașuri și pe sfinții bărbați, a plecat și a venit la un oarecare sat, anume Calicratia, și acolo la biserica sfinților și întru tot lăudaților Apostoli s-a sălășluit, nesocotind petrecerea părinților de neam bun și batjocorind înțelepțește uneltirile vicleanului înșelător. Deci doi ani a petrecut acolo neîntinată porumbiță și din potopul acestor curgătoare zburând,